महाराष्ट्र दुय्यम सेवा अराजपत्रित गट-ब (मुख्य) परीक्षा - 2019
राज्य कर निरीक्षक - स्वतंत्र पेपर - पेपर 2

MPSC360.com

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक
BOOKLET No.

24/08/2019

2019

I13 **संच क्र.** **A**

प्रश्नपुस्तिका – II

सामान्य क्षमता चाचणी व पदाच्या कर्तव्यासाठी आवश्यक ज्ञान

वेळ : 1 (एक) तास

एकूण प्रश्न : 100
एकूण गुण : 100

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत **100** अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत **न विसरता बॉलपेनने** लिहावा.

परीक्षा-क्रमांक								
	केंद्राची संकेताक्षरे							शेवटचा अंक

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे **न विसरता नमूद करावा.**

(4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

(ब) **आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.**

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण **एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे.** अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.

(7) **प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चार चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील".**

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

SEAL

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरुद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

MPSC360.com

MPSC360.COM

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

MPSC360.COM

MPSC360.com

1. लोकमान्यांचे पुत्र श्रीधरपंत टिळक यांनी ________ यांच्या श्रीकृष्ण मेळ्याचा कार्यक्रम टिळकांच्या वाड्यात घडवून आणण्यासाठी त्यांना निमंत्रण दिले आणि पुण्यातील सनातन्यांचा रोष ओढवून घेतला.
   (1) केशवराव जेधे
   (2) पांडुरंग नथूजी राजभोज
   (3) महादेव शास्त्री दिवेकर
   (4) ल.ब.भोपटकर

   Lokmanya's son Shridharpant Tilak invited the wrath of the orthodoxy of Pune by inviting the cultural troupe Shrikrishna Mela which was founded by ________ for a performance in the Tilak's residence.
   (1) Keshavrao Jedhe
   (2) Pandurang Nathuji Rajbhoj
   (3) Mahadev Shastri Divekar
   (4) L.B. Bhopatkar

---

2. विख्यात इतिहासकार य.दि. फडके म्हणतात, "कर्मठ सनातन्यांनी त्यांच्या व्याकरणाच्या चुका दाखवून बाजी मारण्याचा प्रयत्न केला, पण त्यांचा मानवी हक्क आणि समतेबद्दलचा विचार प्रतिपक्षाला दडपून टाकता आला नाही". हे विचारवंत कोण ?
   (1) बाबा पदमनजी (2) भी.रा. आंबेडकर
   (3) गो.ग. आगरकर (4) ज्योतीराव फुले

   Noted historian Y.D. Phadke has commented, "Orthodox and pedantic writers attacked him by pointing out his grammatical mistakes, but the ideas of human rights and equality which formed the bedrock of his writings, could not be silenced by them". Who was this thinker ?
   (1) Baba Padmanji (2) B.R. Ambedkar
   (3) G.G. Agarkar (4) Jyotirao Phule

---

3. पुढीलपैकी कोणत्या वृत्तपत्रांच्या संपादकांना ब्रिटिश सरकारविरोधी लेखनाबद्दल तुरुंगवास घडला **नाही** ?
   (1) प्रतोद (2) विश्ववृत्त
   (3) ज्ञानप्रकाश (4) देश सेवक

   The editors of which of these newspapers were **not** jailed for writing against the British government ?
   (1) Pratod (2) Vishwavrutta
   (3) Jnyanprakash (4) Desh Sevak

MPSC360.com

MPSC360.COM

4. पुढील विधाने काळजीपूर्वक वाचून योग्य पर्याय निवडा.

अ. अमेरिकन यादवी युद्ध संपल्यावर महाराष्ट्रात कापसाचे भाव कोसळले.

ब. महाराष्ट्रातील दुष्काळातही इंग्रज सरकारने सारावसुलीची सक्ती केली.

क. महाराष्ट्रातील शेतकऱ्यांना सावकारांकडून कर्जे काढावी लागत व ते कर्जबाजारी होत.

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ, ब आणि क ही एकमेकांशी संबंध नसलेली विधाने आहेत.
(2) अ हे असंबद्ध आहे. ब हे क चे कारण आहे.
(3) अ आणि ब यांचा परिणाम क आहे.
(4) अ चा परिणाम ब, तर ब चा परिणाम क आहे.

Read the sentences carefully and choose the right option.

a. Cotton prices in Maharashtra crashed *after* the end of the American Civil War.

b. The British government gave no tax relief in spite of a drought in Maharashtra.

c. Farmers in Maharashtra were forced to take loans from the moneylenders and went bankrupt.

Answer options :

(1) a, b and c are unrelated.
(2) a is unrelated. b is the cause of c.
(3) c is the effect of a and b.
(4) a causes b and b causes c.

---

5. 1912 साली भरलेल्या मुस्लिम लीगच्या सहाव्या अधिवेशनास मोहम्मद अली जीन्नाह, बिशन नारायण धर आणि __________ हे निमंत्रित पाहुणे होते.

(1) अबुल कलाम आझाद (2) सरोजिनी नायडू
(3) मोहम्मद अमीर खान (4) कमला दास

The sixth Session of the Muslim League in 1912 had invited as guests, Muhammad Ali Jinnah, Bishan Narayan Dhar and __________ .

(1) Abul Kalam Azad (2) Sarojini Naidu
(3) Mohammad Ameer Khan (4) Kamala Das

---

6. स्त्रियांचे आरोग्य आणि कुटुंब नियोजन या मुद्द्यांवर भर देणारे 'समाज स्वास्थ्य' हे मासिक कोणी चालविले ?

(1) धोंडो केशव कर्वे (2) रघुनाथ धोंडो कर्वे
(3) दिनकर कर्वे (4) इरावती कर्वे

Who published a monthly called 'Samaj Swasthya' dedicated to the issues of women's health and family planning ?

(1) Dhondo Keshav Karve (2) Raghunath Dhondo Karve
(3) Dinkar Karve (4) Irawati Karve

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

MPSC360.COM

MPSC360.COM

7. 30 डिसेंबर, 1906 रोजी जेव्हा मुस्लिम लीगची स्थापना झाली, तेव्हा ढाका येथे ________ च्या विसाव्या अधिवेशनासाठी मुस्लिम प्रतिनिधी एकत्र आले होते.
   (1) भारतीय राष्ट्रीय सभा
   (2) मुस्लिम शिक्षण परिषद
   (3) मुस्लिम राष्ट्रीय सभा
   (4) बंगाल मुस्लिम काँग्रेस

   When the Muslim League was founded on 30th December, 1906, the members had gathered in Dhaka for the 20th Session of the ________.
   (1) Indian National Congress
   (2) Muslim Education Congress
   (3) Muslim National Congress
   (4) Bengal Muslim Congress

8. परमहंस सभा लयाला गेल्यानंतर तिच्या सभासदांनी 1867 मध्ये ________ यांच्या अध्यक्षतेखाली प्रार्थना समाजाची स्थापना केली.
   (1) दादोबा पांडुरंग तर्खडकर
   (2) आत्माराम पांडुरंग तर्खडकर
   (3) नारायण वामन टिळक
   (4) भाऊ महाजन

   After the demise of the Paramahamsa Sabha, its members founded the Prarthana Samaj in 1867 with ________ as its President.
   (1) Dadoba Pandurang Tarkhadkar
   (2) Atmaram Pandurang Tarkhadkar
   (3) Narayan Waman Tilak
   (4) Bhau Mahajan

9. 1898 – 99 मध्ये आलेल्या बंध विमोचन आणि लोकमतविजय या नाटकांवर सरकारने बंदी घातली कारण त्यात आडवळणाने ________ यांचा उल्लेख होता.
   (1) न्यायमूर्ती रानडे
   (2) लॉर्ड कर्झन
   (3) लोकमान्य टिळक
   (4) लॉर्ड सँडहर्स्ट

   In 1898 – 99, the two plays named Bandh Vimochan and Lokmatvijay were proscribed because they allegorically referred to ________ .
   (1) Justice Ranade
   (2) Lord Curzon
   (3) Lokmanya Tilak
   (4) Lord Sandhurst

10. लाहोरच्या भारत माता सोसायटी चे क्रांतिकारी नेते ________ यांच्या सभा 'पगडी संभाल ओ जट्टा !' (अरे शेतकऱ्या, आपली प्रतिष्ठा जप !) या गाण्याने सुरू होत.
   (1) सरदार त्रिलोचन सिंग
   (2) सरदार अजित सिंग
   (3) सरदार भगत दयाळ
   (4) सरदार तारलोक सिंग

   ________, a revolutionary leader of the Bharat Mata Society of Lahore addressed many meetings that began with the song, 'Pagdi Sambhaal Oh Jatta !' (Oh Peasant, take care of your turban/self-respect !).
   (1) Sardar Trilochan Singh
   (2) Sardar Ajit Singh
   (3) Sardar Bhagat Dayal
   (4) Sardar Tarlok Singh

MPSC360.COM

MPSC360.com

11. जोड्या लावा (अनुच्छेद आणि मूलभूत अधिकार) :

'अ' अनुच्छेद		'ब' मूलभूत अधिकार
अ.	अनुच्छेद 15	i. पदव्यांची समाप्ती
ब.	अनुच्छेद 17	ii. कायद्यासमोर समानता
क.	अनुच्छेद 18	iii. भेदभावाचा अभाव
ड.	अनुच्छेद 14	iv. अस्पृश्यतेची समाप्ती
		v. संधीची समानता

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
(1)	iii	iv	ii	i
(2)	v	iv	i	iii
(3)	iii	iv	i	ii
(4)	v	iii	iv	i

Match the pairs (Articles and Fundamental Rights) :

'A' Articles		'B' Fundamental Rights
a.	Article 15	i. Abolition of Titles
b.	Article 17	ii. Equality before Law
c.	Article 18	iii. Lack of Discrimination
d.	Article 14	iv. Abolition of Untouchability
		v. Equality of Opportunity

Answer options :

	a	b	c	d
(1)	iii	iv	ii	i
(2)	v	iv	i	iii
(3)	iii	iv	i	ii
(4)	v	iii	iv	i

12. खालीलपैकी कोणते भारतीय राज्यघटनेतील मूलभूत कर्तव्य(कर्तव्ये) आहेत ?

अ. भारताचे सार्वभौमत्व, एकता आणि एकात्मता यांचा आदर करणे व त्यांचे संरक्षण करणे.

ब. संविधानाचे पालन करणे तसेच राष्ट्रध्वज आणि राष्ट्रगीत यांचा आदर करणे.

क. विज्ञाननिष्ठ दृष्टीकोन आणि मानवतावाद, शोधक बुद्धी विकसित करणे.

वरीलपैकी **योग्य** पर्याय निवडा.

(1) फक्त ब (2) फक्त अ आणि क (3) फक्त ब आणि क (4) वरील सर्व

Which of the following is/are Fundamental Duties of the Indian Constitution ?

a. To respect and protect sovereignty, integrity and unity of India.

b. To abide by the Constitution and respect the National Flag and National Anthem.

c. To develop the scientific temper and spirit of inquiry.

Select the **correct** code from the above.

(1) Only b (2) Only a and c (3) Only b and c (4) All of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

MPSC360.com

MPSC360.com

13. **अयोग्य** कथन ओळखा.
(1) जुलै, 1947 मध्ये भारताच्या संविधान सभेने राष्ट्रीय ध्वजाचा आराखडा स्विकारला.
(2) कॅबिनेट मिशन योजना 1946 च्या अंतर्गत स्थापन झालेल्या संविधान सभेद्वारा भारताची राज्यघटना कार्यान्वित झाली.
(3) जून, 1946 मध्ये स्थापन झालेल्या संविधान सभेचे महात्मा गाँधी सदस्य नव्हते.
(4) भारताच्या संविधान सभेच्या उद्घाटन बैठकीची अध्यक्षता डॉ. राजेंद्र प्रसाद यांनी केली.

Select the **incorrect** statement.
(1) The design of the National Flag was adopted by the Constituent Assembly of India in July, 1947.
(2) The Constitution of India was enacted by a Constituent Assembly set up under the Cabinet Mission Plan 1946.
(3) Mahatma Gandhi was not a member of the Constituent Assembly established in June, 1946.
(4) Dr. Rajendra Prasad presided over the inaugural meeting of the Constituent Assembly of India.

---

14. खालीलपैकी कोणत्या विषयांचा समावेश हा केंद्र सूचीत आहे ?
अ. रेल्वे ब. युद्ध व शांतता क. पोलीस ड. शेती
पर्यायी उत्तरे :
(1) फक्त अ आणि क (2) फक्त क आणि ड (3) फक्त अ आणि ब (4) फक्त अ, ब आणि क

Which of the following subjects come under the Union List ?
a. Railway b. War and Peace c. Police d. Agriculture
Answer options :
(1) Only a and c (2) Only c and d (3) Only a and b (4) Only a, b and c

---

15. खालील विधाने विचार घ्या :
अ. राज्यपाल हे देशाचे कार्यकारी प्रमुख असतात.
ब. राज्यपाल हे केंद्र किंवा राज्य विधीमंडळाचे सदस्य असणे आवश्यक आहे.
क. राज्यपाल आपला राजीनामा राष्ट्रपतीकडे सुपुर्द करतात.
वरीलपैकी कोणते विधान(ने) **बरोबर** आहे/आहेत ?
(1) फक्त अ (2) फक्त क (3) फक्त ब आणि क (4) वरील सर्व

Consider the following statements :
a. The Governor is the Executive Head of the nation.
b. The Governor must be a member of Union or State Legislature.
c. The Governor submits his resignation to the President.
Which of the statement(s) given above is/are **correct** ?
(1) Only a (2) Only c (3) Only b and c (4) All of the above

MPSC360.com

MPSC360.com

16. भारतीय संविधानातील विविध स्रोताशी संबंधित **यादी-I** व **यादी-II** जुळवुन दिलेल्या उत्तरातील **योग्य** पर्याय निवडा.

	यादी-I		**यादी-II**
अ.	मूलभूत हक्क	i.	आयर्लंडची राज्यघटना
ब.	संसदीय लोकशाही	ii.	अमेरिकेची राज्यघटना
क.	संसदेचे संयुक्त अधिवेशन	iii.	ब्रिटीश राज्यघटना
ड.	राज्याच्या धोरणाची मार्गदर्शक तत्वे	iv.	ऑस्ट्रेलियाची राज्यघटना

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
(1)	ii	iii	i	iv
(2)	iv	ii	i	iii
(3)	ii	iii	iv	i
(4)	iii	i	ii	iv

Match **List-I** with **List-II** and select the **correct** answer from the codes given below related to different sources of the Indian Constitution.

	List-I		**List-II**
a.	Fundamental Rights	i.	Irish Constitution
b.	Parliamentary form of Government	ii.	US Constitution
c.	Joint Session of the Parliament	iii.	British Constitution
d.	Directive Principles of State Policy	iv.	Australian Constitution

Answer options :

	a	b	c	d
(1)	ii	iii	i	iv
(2)	iv	ii	i	iii
(3)	ii	iii	iv	i
(4)	iii	i	ii	iv

17. खालीलपैकी कोणत्या जोड्या **योग्यरित्या** जुळलेल्या आहेत ?

अ. परिशिष्ट पहिले – राज्यसभेचे जागावाटप

ब. परिशिष्ट तिसरे – विविध शपथा

क. परिशिष्ट सहावे – आसाम मधील आदिवासी भागातील प्रशासनाशी संबंधित तरतूदी

ड. परिशिष्ट दहावे – पक्षांतर विरोधी कायदा

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ, ब आणि क
(2) फक्त ब, क आणि ड
(3) फक्त अ, ब आणि ड
(4) वरीलपैकी सर्व

Which of the following pairs are **correctly** matched ?

a. 1st Schedule – Allocation of seats of the Rajya Sabha

b. 3rd Schedule – Oaths

c. 6th Schedule – Provisions relating to the administration of tribal areas in Assam

d. 10th Schedule – Anti-defection law

Answer options :

(1) Only a, b and c
(2) Only b, c and d
(3) Only a, b and d
(4) All of the above

MPSC360.com

MPSC360.com

18. खालीलपैकी कोणते विधान/नि **बरोबर** आहे/आहेत ?

अ. मुख्यमंत्री आणि मंत्रिमंडळ देशाचे धोरण आखतात आणि त्याची अंमलबजावणी करतात.

ब. मुख्यमंत्री आणि मंत्रिमंडळ हे सामुहिकरित्या राज्य विधीमंडळाला जबाबदार असतात.

क. मुख्यमंत्री आणि मंत्रिमंडळ हे राज्याच्या कार्यकारी मंडळाचे वास्तविक प्रमुख असतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ आणि ब (2) फक्त ब आणि क (3) फक्त ब (4) वरील सर्व

Which of the following statements is/are **correct** ?

a. Chief Minister and the Council of Ministers decide the policies and implement them in the nation.

b. The Chief Minister and his Council of Ministers are collectively responsible to the Legislative Assembly of the State.

c. Chief Minister and the Council of Ministers are the real executives of the State.

Answer options :

(1) Only a and b (2) Only b and c (3) Only b (4) All of the above

---

19. **अयोग्य** कथन ओळखा.

(1) समान नागरी कायदा ही लोकशाही यशस्वी कार्यरत राहण्याची आवश्यक पूर्व अट आहे.

(2) समान नागरी कायदा हा जागतिकीकरणाच्या विश्वामधुन धार्मिक राजकारण पुसून टाकेल.

(3) समान नागरी कायदा हा अल्पसंख्याकांचे धार्मिक अधिकार नष्ट करेल.

(4) समान नागरी कायदा हा धार्मिक विचारधारेवर आधारीत विसंगती दूर करून राष्ट्रीय एकात्मतेस मदत करेल.

Select the **incorrect** statement.

(1) The Uniform Civil Code is a necessary precondition for the successful functioning of democracy.

(2) The Uniform Civil Code will wipe out sectarian politics in the world of globalization.

(3) The Uniform Civil Code will wipe out the religious rights of minorities.

(4) The Uniform Civil Code will help the national integration by removing contradictions based on religious ideologies.

---

20. आंतर-राज्य परिषदे ची स्थापना भारतीय संविधानाच्या कोणत्या कलमान्वये करण्यात आली ?

(1) कलम 263 (2) कलम 283

(3) कलम 292 (4) कलम 352

The Inter-State Council has been set up under which Article of the Indian Constitution ?

(1) Article 263 (2) Article 283

(3) Article 292 (4) Article 352

MPSC360.com

MPSC360.COM

21. भारत सरकारने मार्च, 1950 मध्ये नियोजन आयोगाची स्थापना __________ यांच्या अध्यक्षतेखाली केली.
(1) राजेन्द्र प्रसाद
(2) पंडीत जवाहरलाल नेहरू
(3) सरदार वल्लभभाई पटेल
(4) यशवंतराव चव्हाण

In March, 1950, the Planning Commission was set up by the Government of India under the chairmanship of
(1) Rajendra Prasad
(2) Pandit Jawaharlal Nehru
(3) Sardar Vallabhbhai Patel
(4) Yashwantrao Chavan

22. आर्थिक विकासाचे सामाजिक निर्देशक कोणते आहेत ?
अ. शिक्षण
ब. स्थूल राष्ट्रीय उत्पन्नातील वाढ
क. अन्न
ड. स्वच्छता

पर्यायी उत्तरे :
(1) फक्त ब
(2) अ, ब आणि क
(3) अ, क आणि ड
(4) वरील सर्व

Which are the Social indicators of economic development ?
a. Education
b. Increase in GNP
c. Food
d. Cleanliness

Answer options :
(1) Only b
(2) a, b and c
(3) a, c and d
(4) All of the above

23. अरुणाचल प्रदेश, कर्नाटक, महाराष्ट्र, नागालँड, तामिळनाडू आणि उत्तर प्रदेश ही राज्ये __________ मानवी विकास निर्देशांक (HDI) श्रेणीमध्ये येतात.
(1) उच्च
(2) मध्यम
(3) न्यून
(4) तटस्थ

Arunachal Pradesh, Karnataka, Maharashtra, Nagaland, Tamil Nadu and Uttar Pradesh States fall in the __________ HDI range.
(1) High
(2) Medium
(3) Low
(4) Neutral

24. 73 आणि 74वी घटना दुरुस्तीचा __________ कलमाशी जवळचा संबंध आहे.
(1) कलम 243
(2) कलम 239
(3) कलम 143
(4) कलम 249

The 73rd and 74th Constitutional Amendment mostly related to __________.
(1) Article 243
(2) Article 239
(3) Article 143
(4) Article 249

25. आर्थिक विषमता कमी करण्याच्या उद्दिष्टाला भारताच्या नियोजनामध्ये __________ स्थान देण्यात आले.
(1) उच्च
(2) न्यून
(3) शून्य
(4) तटस्थ

The objective of reduction in income inequalities was accorded a __________ priority in Economic Planning of India.
(1) high
(2) low
(3) zero
(4) neutral

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

MPSC360.COM

MPSC360.COM

26. नवव्या पंचवार्षिक योजनेनुसार जी.डी.पी. वाढीच्या दराचा इष्टांक ________ होता.

(1) 8% (2) 6·5% (3) 7% (4) 7·5%

According to the Ninth Plan target of GDP, growth rate was ________ .

(1) 8% (2) 6·5% (3) 7% (4) 7·5%

---

27. खालीलपैकी कोणती/ते विधान/विधाने **बरोबर** आहे/आहेत ?

अ. आर्थिक नियोजनाच्या 63 वर्षाच्या कालावधीत राष्ट्रीय उत्पन्नातील वाढ दरवर्षी 4·7 टक्के या दराने झाल्याचे आढळते.

ब. आर्थिक नियोजनाच्या पहिल्या तीन दशकात राष्ट्रीय उत्पन्न वाढीचा दर दरवर्षी 3·5 टक्केपेक्षा कमी राहिल.

क. 63 वर्षाच्या नियोजन काळात भारताचे दरडोई उत्पन्न आतापर्यंत दरवर्षी 4·8 टक्के दराने वाढल्याचे आढळून येते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ आणि ब दोन्ही (2) फक्त अ

(3) ब आणि क दोन्ही (4) फक्त क

Which of the following statements is/are **correct** ?

a. During the 63 years of economic planning, national income has increased at the rate of 4·7 percent per annum.

b. The rate of increase in national income during the first three decades of economic planning was as low as 3·5 percent per annum.

c. India's per capita income increased at the rate of 4·8 percent per annum during the 63 years of planning so far.

Answer options :

(1) Both a and b (2) Only a

(3) Both b and c (4) Only c

---

28. 11 आक्टोबर, 2014 रोजी सांसद आदर्श ग्राम योजना ________ या उद्दिष्टासह सुरू करण्यात आली.

(1) स्वास्थ्य, स्वच्छता, हरितता आणि सौहार्दपूर्णता यांचे केंद्र

(2) निर्यात क्षेत्र

(3) आयात क्षेत्र

(4) विदेशी विनिमय

Sansad Adarsh Gram Yojana was launched on 11th October, 2014 with the objective of ________ .

(1) Nucleus of health, cleanliness, greenery and cordiality

(2) Export Zone

(3) Import Zone

(4) Foreign Exchange

MPSC360.COM

MPSC360.com

29. अनुसूचित जाति, अनुसूचित जमाती, इतर मागास जाति आणि अल्पसंख्यांक संबंधित मुलींसाठी प्राथमिक स्तरावर निवासी शाळा प्रदान करणारी योजना ________ आहे.
(1) मुलींच्या शिक्षणासाठी राष्ट्रीय कार्यक्रम
(2) राष्ट्रीय माध्यमिक शिक्षा अभियान
(3) साक्षर भारत
(4) कस्तुरबा गांधी बालिका विद्यालय

The scheme for providing residential school at elementary level for girls belonging to the SC, ST, OBC and Minorities is ________ .
(1) National Programme for Education of Girls
(2) Rashtriya Madhyamic Shiksha Abhiyan
(3) Sakshar Bharat
(4) Kasturba Gandhi Balika Vidyalaya

---

30. 1999 – 2000 मध्ये कोणत्या राज्यात दारिद्र्याचे प्रमाण सर्वाधिक होते ?
(1) महाराष्ट्र (2) बिहार (3) त्रिपुरा (4) ओरिसा

Which State was more poverty ratio in 1999 – 2000 ?
(1) Maharashtra (2) Bihar (3) Tripura (4) Orissa

---

31. ऊर्जेचे पारंपारिक स्रोत कोणते आहेत ?
अ. जलविद्यूत
ब. तेल व वायू
क. सौर ऊर्जा
ड. वायू ऊर्जा

पर्यायी उत्तरे :
(1) फक्त अ (2) फक्त ब (3) अ आणि ब दोन्ही (4) क आणि ड दोन्ही

Which are the conventional sources of energy ?
a. Hydroelectric
b. Oil and gas
c. Solar energy
d. Wind energy

Answer options :
(1) Only a (2) Only b (3) Both a and b (4) Both c and d

---

32. खालील विधाने विचारात घ्या :
अ. 2006 मध्ये भारतीय पायाभूत सुविधा वित्तीय कंपनी मर्यादित (IIFCL) ची स्थापना झाली.
ब. भारतीय पायाभूत सुविधा वित्तीय कंपनी मर्यादित कडून पायाभूत सुविधा प्रकल्पासाठी अल्पकालीन कमी मुदतीचा वित्त पुरवठा केला जातो.
क. डिसेंबर, 2007 मध्ये भारतीय पायाभूत सुविधा प्रकल्प विकास निधीची सुरूवात झाली.
वरीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?
(1) अ आणि ब दोन्ही (2) ब आणि क दोन्ही (3) अ आणि क दोन्ही (4) वरील सर्व

Consider the following statements :
a. The Indian Infrastructure Finance Company Limited (IIFCL) was set up in 2006.
b. IIFCL provides short-term financing for infrastructure projects.
c. The Indian Infrastructure Project Development Fund was launched in December, 2007.
Which of the statements given above are **correct** ?
(1) Both a and b (2) Both b and c (3) Both a and c (4) All of the above

---

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

MPSC360.com

MPSC360.com

33. खालीलपैकी कोणत्या ऊर्जेचे नुतनीकरण करता येते ?

अ. व्यापारी ऊर्जा

ब. बिगरव्यापारी ऊर्जा

क. जळाऊ लाकूड

ड. पेट्रोलियम

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ (2) अ आणि ब दोन्ही

(3) ब आणि क दोन्ही (4) वरील सर्व

Which of the following energies is/are renewable ?

a. Commercial energy

b. Non-commercial energy

c. Fuel wood

d. Petroleum

Answer options :

(1) Only a (2) Both a and b

(3) Both b and c (4) All of the above

34. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. भारताच्या व्यापारामध्ये 59 टक्के वाटा आकारमानानुसार आणि 86 टक्के वाटा मूल्यानुसार हा जहाजमार्गाने (समुद्रमार्गाने) होणाऱ्या व्यापाराचा आहे.

ब. दूरसंचार क्षेत्राचे जाळे विस्ताराच्या संदर्भात सद्यस्थितित चीन पाठोपाठ भारताचा दूसरा क्रमांक लागतो.

क. दूरसंचार क्षेत्राला उत्तेजन देण्यासाठी भारत सरकारने सन 2012 मध्ये राष्ट्रीय दूरसंचार धोरणाची घोषणा केली.

वरीलपैकी कुठले विधान/विधाने **चूक** आहे/आहेत ?

(1) अ आणि क दोन्ही (2) फक्त ब

(3) फक्त अ (4) फक्त क

Consider the following statements :

a. Shipping transport accounts for 59 percent of India's trade by volume and 86 percent in terms of value.

b. India currently ranks second only to China in terms of telephone networks.

c. To encourage telecom sector, the Government of India announced the National Telecom Policy in 2012.

Which of the above statements is/are **incorrect** ?

(1) Both a and c (2) Only b

(3) Only a (4) Only c

MPSC360.com

MPSC360.com

35. 1994 च्या राष्ट्रीय टेलीकॉम धोरणाशी खालीलपैकी कोणत्या बाबी संबंधित आहेत ?

अ. भारतीय व परकीयांना गुंतवणूक खुली.

ब. फक्त भारतीयांना गुंतवणूक खुली.

क. 1996 पर्यंत सर्व खेडे टेलीफोन सेवेशी जोडणे.

ड. ग्रामीण भागासाठी मोफत दुरध्वनी सेवा.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ (2) फक्त ब

(3) फक्त अ, ब आणि क (4) वरील सर्व

Which of the following things are related to the National Telecom Policy, 1994 ?

a. Open to investment for Indians and foreigners.

b. Open to investment for only Indians.

c. All villages connected to telephone service up to 1996.

d. Free telephone service to rural areas.

Answer options :

(1) Only a (2) Only b

(3) Only a, b and c (4) All of the above

---

36. खालीलपैकी वाहतूकीचा कोणता प्रकार स्थूल घरगुती उत्पन्नात (GDP) शेकडा जास्त हिस्सा दर्शवितो ?

(1) रेल्वे (2) रस्ते वाहतूक

(3) जल वाहतूक (4) हवाई वाहतूक

Which of the following modes of transport shows largest percentage of share in GDP ?

(1) Railways (2) Road transport

(3) Water transport (4) Air transport

---

37. 2009 – 10 पर्यंत रेल्वेमार्गाची प्रगती ______ कि.मी. होती.

(1) 53600 (2) 63028

(3) 63900 (4) 63974

Railway route length progress up to 2009 – 10 was ________ km.

(1) 53600 (2) 63028

(3) 63900 (4) 63974

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

MPSC360.com

MPSC360.COM

38. 2008 – 09 यावर्षी पायाभूत सुविधामध्ये विदेशी थेट गुंतवणूक प्रवाह ________ इतका होता.

(1) ₹ 5225 कोटी
(2) ₹ 5400 कोटी
(3) ₹ 6485 कोटी
(4) ₹ 8989 कोटी

In the year 2008 – 09, foreign direct investment flow in infrastructure was ________.

(1) ₹ 5225 crores
(2) ₹ 5400 crores
(3) ₹ 6485 crores
(4) ₹ 8989 crores

---

39. रस्ते विकासातील मुख्य समस्या कोणत्या आहेत ?

अ. रस्ते विकासाची मंदगती
ब. निकृष्ट दर्जा
क. विषम विभाजन
ड. उच्च वाहतूक खर्च

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ
(2) ब आणि क दोन्ही
(3) वरीलपैकी एकही नाही
(4) वरील सर्व

Which are the major problems in road development ?

a. Slow-paced growth
b. Poor quality
c. Uneven distribution
d. High cost of transport

Answer options :

(1) Only a
(2) Both b and c
(3) None of the above
(4) All of the above

---

40. आर्थिक वृद्धिची श्रेणी, दरडोई उत्पन्नाचा आकार आणि ________ यामध्ये प्रत्यक्ष सहसंबंध आहे.

(1) दरडोई अन्न उपभोग
(2) दरडोई सोयी सुविधा उपभोग
(3) दरडोई ऊर्जा उपभोग
(4) दरडोई दळणवळण उपभोग

There is direct correlation between the degree of economic growth, the size of per capita income and ________ .

(1) per capita consumption of food
(2) per capita consumption of facilities
(3) per capita consumption of energy
(4) per capita consumption of communication

MPSC360.COM

MPSC360.COM

41. आर्थिक सुधारणांसंदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या :
   अ. सरकारच्या भूमिकेचे रूपांतर नियंत्रका कडून सुविधा पुरविणारा असे झाले.
   ब. पायाभूत क्षेत्रात योग्य सुविधा पुरविण्यास सरकार बांधील आहे.
   क. पंचायती राज संस्था पूर्णपणे कार्यान्वित करण्यास सरकार बांधील आहे.
   वरीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?
   (1) अ आणि ब दोन्ही (2) ब आणि क दोन्ही (3) अ आणि क दोन्ही (4) वरीलपैकी सर्व

   Consider the following regarding Economic Reforms :
   a. The role of Government changed from the controller to the facilitator.
   b. The Government is committed to suitable reforms in the infrastructure sector.
   c. The Government is committed to making Panchayati Raj Institution fully functional.
   Which of the statements given above are **correct** ?
   (1) Both a and b (2) Both b and c (3) Both a and c (4) All of the above

---

42. आर्थिक सुधारणेनंतरच्या काळात समाधानकारक आंतरराष्ट्रीय व्यवहारतोल स्थितीसाठी खालीलपैकी कोणती कारणे जबाबदार होती ?
   (1) अदृश्य खात्यात उच्च कमाई
   (2) बाह्य व्यापारी कर्जामध्ये झालेली वाढ
   (3) अनिवासी भारतीयांच्या ठेवी आणि विदेशी गुंतवणुकीची भूमिका
   (4) वरील सर्व कारणे

   Which of the following are reasons of satisfactory balance of payments situation in post-reform period ?
   (1) High earnings from invisibles account
   (2) Rise in external commercial borrowings
   (3) Non-resident's deposits and role of foreign investment
   (4) All of the above reasons

---

43. निर्यात प्रक्रिया क्षेत्रांचे (EPZ) रूपांतरण पुढीलपैकी कशामध्ये करण्यात आले ?
   (1) कृषी निर्यात क्षेत्रे (AEZ)
   (2) मुक्त व्यापार व वखार क्षेत्रे (FTWZ)
   (3) विशेष आर्थिक क्षेत्रे (SEZ)
   (4) मुक्त औद्योगिक क्षेत्रे (FIZ)

   In which of the following, Export Processing Zones (EPZ) have converted ?
   (1) Agriculture Export Zones (AEZ)
   (2) Free Trade and Warehousing Zones (FTWZ)
   (3) Special Economic Zones (SEZ)
   (4) Free Industrial Zones (FIZ)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

MPSC360.COM

MPSC360.COM

44. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. फेमा कायद्यांतर्गत भारतात परकीय गुंतवणुकीची सुरूवात 2000 मध्ये झाली.

ब. 2015 मध्ये भारत हा सर्वाधिक परकीय गुंतवणूक आकर्षिक करणारा देश ठरला आहे.

क. 2015 मध्ये भारतात 63 दशलक्ष डॉलर परकीय गुंतवणूक झाली.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **असत्य** आहे/आहेत ?

(1) फक्त अ (2) फक्त ब (3) फक्त क (4) फक्त अ आणि ब

Consider the following statements :

a. In India, foreign investment was introduced in 2000 under FEMA.

b. In 2015, India emerged as top destination in FDI.

c. India received $ 63 billion in FDI in 2015.

Which of the statements given above is/are **incorrect** ?

(1) Only a (2) Only b (3) Only c (4) Only a and b

---

45. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. कर्ज परतफेड हमी निधीची स्थापना 2004 – 2005 मध्ये झाली.

ब. निर्गुंतवणूक विभागाची स्थापना 2002 – 2003 मध्ये झाली.

क. खर्च सुधारणा आयोगाची स्थापना फेब्रवारी, 2000 मध्ये झाली.

वरीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) फक्त अ आणि ब (2) फक्त ब आणि क (3) फक्त अ आणि क (4) वरील सर्व

Consider the following statements :

a. Guarantee Redemption Fund was established in 2004 – 2005.

b. Department of Disinvestment was set up from 2002 – 2003.

c. Expenditure Reforms Commission was constituted in February, 2000.

Which of the statements given above are **correct** ?

(1) Only a and b (2) Only b and c (3) Only a and c (4) All of the above

---

46. डंकेल मसुदयावर भारताने कोणत्या दिवशी स्वाक्षरी केली ?

(1) 15 एप्रिल, 1993 (2) 15 जुलै, 1993

(3) 15 एप्रिल, 1994 (4) 15 जुलै, 1994

On which day did India sign the Dunkel Draft ?

(1) 15th April, 1993 (2) 15th July, 1993

(3) 15th April, 1994 (4) 15th July, 1994

---

47. 1991 ची कर सुधारणा समिती ________ च्या अध्यक्षतेखाली नियुक्त करण्यात आली होती ?

(1) श्री विजय केळकर (2) राजा जे. चेलिया

(3) एल्.के. झा (4) एम्. गोविंद राव

Tax Reforms Committee 1991 was constituted under the Chairmanship of ________.

(1) Shri Vijay Kelkar (2) Raja J. Chelliah

(3) L.K. Jha (4) M. Govind Rao

MPSC360.COM

MPSC360.COM

48. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. मूल्यवर्धित कर (VAT) ही बहुउद्देशीय कर गोळा करणारी पद्धती आहे.

ब. अ-मूल्यवर्धित कर ही एकल-बिंदू करभरणा करणारी पद्धती आहे.

क. मूल्यवर्धित करांच्या अंमलबजावणी मुळे गरीब लोकांच्या राहणीमानात सुधारणा आणि खरेदीशक्तीत वाढ होईल.

वरीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) फक्त अ व ब (2) फक्त ब व क (3) फक्त अ व क (4) वरील सर्व

Consider the following statements :

a. The Value Added Tax (VAT) is a multipoint tax collection method.

b. Non-VAT is a single point tax collection method.

c. Implementation of VAT will improve the purchasing capacity and living standard of the poor people.

Which of the statements given above are **correct** ?

(1) Only a and b (2) Only b and c (3) Only a and c (4) All of the above

---

49. वस्तु व सेवा करामध्ये (GST) पुढीलपैकी कोणत्या करदराचा समावेश होत **नाही** ?

अ. 5 टक्के ब. 12 टक्के क. 22 टक्के ड. 28 टक्के

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ आणि ब (2) फक्त क आणि ड

(3) फक्त अ, ब आणि ड (4) फक्त क

Which of the following tax rates is **not** included in Goods and Services Tax ?

a. 5 percent b. 12 percent c. 22 percent d. 28 percent

Answer options :

(1) Only a and b (2) Only c and d

(3) Only a, b and d (4) Only c

---

50. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. केंद्रीय विक्रीकर कायदा, 1956 नुसार विक्रीकर हा आंतर-राज्य वस्तु विक्रीवर आकाराला जातो.

ब. केंद्रीय विक्रीकर दरामध्ये जून, 2008 पासुन 3% वरुन 2% पर्यंत कपात करण्यात आली.

क. केंद्रीय विक्रीकर हा प्रामुख्याने सवलत (सुट) नसलेला स्रोताधारित कर आहे.

वरीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) फक्त अ व ब (2) फक्त ब व क (3) फक्त अ व क (4) वरील सर्व

Consider the following statements :

a. The Central Sales Tax Act, 1956 imposes the tax on interstate sale of goods.

b. The CST has been reduced from 3% to 2% from June, 2008.

c. The CST is an origin-based non-rebatable tax.

Which of the statements given above are **correct** ?

(1) Only a and b (2) Only b and c (3) Only a and c (4) All of the above

---

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

MPSC360.COM

MPSC360.com

51. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. (एप्रिल – नोव्हेंबर) 2016 – 2017 मध्ये भारताची आफ्रिकेशी निर्यात, 13·5% नी घटली.

ब. (एप्रिल – डिसेंबर) 2016 – 2017 या काळात भारताची भांडवली वस्तुंची आयात 8·8% नी घटली.

क. 2016 – 2017 (एप्रिल – नोव्हेंबर) मध्ये भारताची सी.आय.एस. आणि बाल्टीकस विभागातून आयात 10·3% नी घटली.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **असत्य** आहे/त ?

(1) फक्त अ व ब (2) फक्त ब व क (3) फक्त क (4) फक्त अ

Consider the following statements :

a. India's export to Africa declined by 13·5% in 2016 – 2017 (April – November).

b. During 2016 – 2017 (April – December) India's imports of capital goods declined by 8·8%.

c. India's imports from CIS and Baltics region declined by 10·3% in 2016 – 2017 (April – November).

Which of the statements given above is/are **incorrect** ?

(1) Only a and b (2) Only b and c (3) Only c (4) Only a

---

52. पुढीलपैकी **योग्य** विधान निवडा :

अ. भारताच्या व्यापारविषयक धोरणांची तपासणी करण्यासाठी सन 1962 मध्ये रामस्वामी मुदलियार समिती नेमण्यात आली.

ब. या समितीने सुचविले की, ऊर्जा व वाहतूक क्षेत्राच्या विकासासाठी आवश्यक यंत्रसामग्री व कच्चा माल आयात करण्यात यावा.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ (2) फक्त ब

(3) अ आणि ब दोन्ही (4) वरीलपैकी एकही नाही

Select the **correct** statement from the following :

a. In 1962, Ramaswami Mudaliyar Committee was appointed for the scrutiny of India's Trade Policy.

b. *This committee suggested that, essential machinaries* and raw material should be imported for the development of Energy and Transport sectors.

Answer options :

(1) Only a (2) Only b

(3) Both a and b (4) None of the above

MPSC360.com

MPSC360.COM

53. परकीय व्यापार धोरण 2009 – 2014 संबंधित खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. सरकारसाठी दीर्घकालीन धोरणाचे उदिष्ट हे 2020 पर्यंत भारताचा जागतिक व्यापारातील हिस्सा दुप्पट करणे हे आहे.

ब. परकीय व्यापार धोरणाने 50 नवीन बाजारपेठांचा समावेश लक्ष्य केंद्रीत 'बाजारपेठ' योजनेत केला.

क. सरकारने वाढीव निर्यात प्रोत्साहन योजना डिसेंबर, 2012 मध्ये जाहीर केली.

वरीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) फक्त अ व ब (2) फक्त अ व क (3) फक्त ब व क (4) वरीलपैकी सर्व

Consider the following statements regarding Foreign Trade Policy 2009 – 2014 :

a. The long-term policy objective for the government is to double India's share in global trade by 2020.

b. Foreign Trade Policy has added 50 new markets to the Focus Market scheme.

c. Government has announced incremental export incentivisation scheme in December, 2012.

Which of the statements given above are **correct** ?

(1) Only a and b (2) Only a and c (3) Only b and c (4) All of the above

---

54. विदेशी व्यापार धोरण (2015 – 2020) मध्ये एम.इ.आय.एस. व एस.इ.आय.एस. योजनेअंतर्गत ही सवलत दिली जाते.

(1) कर कर्ज लेख (2) निर्यात आयात पासबुक

(3) आयात परवाना (4) निर्यात परवाना

Foreign Trade Policy (2015 – 2020) includes MEIS and SEIS which provides incentives and rewards in terms of ___________ .

(1) Duty Credit Scrips (2) Export-Import Passbook

(3) Import Licence (4) Export Licence

---

55. भारतात विदेशी थेट गुंतवणुकीची खालील ठिकाणी नोंद केली जाते :

(1) भारतीय रिझर्व्ह बँकेची 51% पर्यंतच्या समभागाच्या ताब्याची विनासायासी मार्गाने मान्यता

(2) विदेशी गुंतवणूक संवर्धन मंडळ

(3) भारतीय रिझर्व्ह बँकेची अनिवासी भारतीय योजना

(4) वरीलपैकी सर्व

In India, FDI inflows were recorded under the following heads :

(1) Reserve Bank of India's automatic approval route for equity holding up to 51%

(2) Foreign Investment Promotion Board

(3) RBI Non-resident Indian Scheme

(4) All of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

MPSC360.COM

MPSC360.com

56. थेट विदेशी गुंतवणूक अर्थव्यवस्थेची उत्पादनक्षमता वाढविण्यास मदत करते, तर रोख्यांमधील विदेशी गुंतवणूक सट्टेबाजी स्वरूपाची आणि म्हणून ________ असते.

(1) शाश्वत/निरंतर स्वरूपाची (2) लहरी स्वरूपाची
(3) वाढत्या स्वरूपाची (4) घटत्या स्वरूपाची

FDI helps to increase the productive capacity of economy, while foreign portfolio investment is of more speculative and is thus ________.

(1) sustainable (2) volatile
(3) increasing (4) decreasing

57. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. जानेवारी, 2004 मध्ये, वैज्ञानिक आणि तांत्रिक नियतकालिके, मासिके आणि साप्ताहिके यांच्या मुद्रणातील 100% पर्यंत परकीय प्रत्यक्ष गुंतवणूक करण्यासाठी सरकारने परवानगी दिली.

ब. जानेवारी, 2004 मध्ये, सरकारने पेट्रोलियम क्षेत्रातील परकीय प्रत्यक्ष गुंतवणूक मर्यादा 100% पर्यंत वाढविली.

क. व्यवसायांना ई-व्यापार व्यवसायासाठी परकीय प्रत्यक्ष गुंतवणूक 80% करण्यासाठी परवानगी दिली.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/आहेत ?

(1) फक्त अ (2) फक्त अ व ब (3) फक्त अ व क (4) फक्त ब व क

Consider the following statements :

a. In January, 2004, the government allowed FDI upto 100% in printing scientific and technical magzines, periodicals and journals.

b. In January, 2004, the government raised FDI limit to 100% in petroleum sector.

c. Presently 80% FDI is permitted for business to business e-commerce.

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) Only a (2) Only a and b (3) Only a and c (4) Only b and c

58. भारतातील बहुराष्ट्रीय कंपन्यांचे नियंत्रण करणाऱ्या संस्था खालीलप्रमाणे आहेत :

अ. कंपनी व्यवहार मंत्रालय
ब. भारतीय रिझर्व्ह बँक
क. औद्योगिक विकास मंत्रालय
ड. वित्त मंत्रालय

वरीलपैकी कोणते पर्याय **असत्य** आहेत ?

(1) फक्त अ व ब (2) फक्त क व ड (3) फक्त अ व ड (4) वरीलपैकी एकही नाही

The following agencies are controlling the activities of Multinational Corporations in India :

a. The Ministry of Company Affairs
b. The Reserve Bank of India
c. The Ministry of Industrial Development
d. The Ministry of Finance

Which of the above options are **incorrect** ?

(1) Only a and b (2) Only c and d (3) Only a and d (4) None of the above

MPSC360.com

MPSC360.COM

59. विशेष आर्थिक क्षेत्रामध्ये पुढीलपैकी कशाचा समावेश होतो ?

अ. मुक्त व्यापार प्रदेश (FTZ)
ब. निर्यात प्रक्रिया प्रदेश (EPZ)
क. औद्योगिक वसाहती (IE)
ड. मुक्त बंदरे (FP)

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ आणि ब
(2) फक्त ब आणि ड
(3) फक्त ब आणि क
(4) वरील सर्व

Which of the following are included in Special Economic Zone ?

a. Free Trade Zones (FTZ)
b. Export Processing Zones (EPZ)
c. Industrial Estates (IE)
d. Free Ports (FP)

Answer options :

(1) Only a and b
(2) Only b and d
(3) Only b and c
(4) All of the above

60. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. आंतरराष्ट्रीय नाणे निधी ही संयुक्त राष्ट्रांची विशेष संस्था आहे.
ब. सध्या 200 देश आंतरराष्ट्रीय नाणे निधीचे सभासद आहेत.
क. आंतरराष्ट्रीय नाणे निधी आंतरराष्ट्रीय व्यवहारशेषातील तूट अनुभवणाऱ्या सभासद देशाला निधी देते.

वरीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) फक्त अ व ब (2) फक्त ब व क (3) फक्त अ व क (4) वरील सर्व

Consider the following statements :

a. The International Monetary Fund is a specialized institution of the United Nations.
b. The IMF currently has 200 member countries.
c. The IMF provides funds to a member country experiencing temporary Balance of Payment (BOP) deficits.

Which of the statements given above are **correct** ?

(1) Only a and b (2) Only b and c (3) Only a and c (4) All of the above

61. मूल्यवर्धित करासंदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. अप्रत्यक्ष करातील बाहुल्य नष्ट करण्यासाठी मूल्यवर्धित कर लागू होतो.
ब. सर्व राज्यातील विविध वस्तूंसाठी मूल्यवर्धित कराचे दर एक सारखे आहेत.
क. मूल्यवर्धित कर प्रणाली 10 एप्रिल, 2006 पासून अमलात आली.

वरीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) फक्त अ आणि ब (2) फक्त ब आणि क (3) फक्त अ आणि क (4) वरील सर्व

Consider the following statements regarding Value Added Tax (VAT) :

a. VAT is provision for eliminating the multiplicity of Indirect Taxes.
b. The rate of VAT on various commodities shall be uniform for all the States.
c. VAT system is implemented from 10th April, 2006.

Which of the statements given above are **correct** ?

(1) Only a and b (2) Only b and c (3) Only a and c (4) All of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

MPSC360.COM

MPSC360.com

62. करेत्तर महसुली उत्पन्नामध्ये पुढीलपैकी कशाचा समावेश होतो ?

अ. वित्तीय सेवांपासूनचे उत्पन्न

ब. व्याजापासूनचे उत्पन्न

क. लाभांश व नफा (सार्वजनिक उपक्रम)

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ आणि ब
(2) फक्त अ आणि क
(3) फक्त ब आणि क
(4) वरील सर्व

Which of the following are included in Non-Tax Revenue ?

a. Receipts from Fiscal Services

b. Interest Receipts

c. Dividends and Profits (Government Enterprises)

Answer options :

(1) Only a and b
(2) Only a and c
(3) Only b and c
(4) All of the above

---

63. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. केंद्र सरकारच्या महसुली खर्चाचे स्थूल देशांतर्गत उत्पादनाशी असणारे प्रमाण 2015 – 2016 मध्ये 11·4% होते.

ब. केंद्र सरकारच्या व्याज देयकाचे स्थूल देशांतर्गत उत्पादनाशी असणारे प्रमाण 2015 – 2016 मध्ये 8·3% होते.

क. केंद्र सरकारच्या भांडवली खर्चाचे स्थूल देशांतर्गत उत्पादनाशी असणारे प्रमाण 2015 – 2016 मध्ये 1·7% होते.

वरीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) फक्त अ व ब
(2) फक्त ब व क
(3) फक्त अ व क
(4) वरील सर्व

Consider the following statements :

a. Central Government Revenue Expenditure to GDP ratio was 11·4% in 2015 – 2016.

b. Central Government interest payment to GDP ratio was 8·3% in 2015 – 2016.

c. Central Government Capital Expenditure to GDP ratio was 1·7% in 2015 – 2016.

Which of the statements given above are **correct** ?

(1) Only a and b
(2) Only b and c
(3) Only a and c
(4) All of the above

MPSC360.com

MPSC360.COM

64. केंद्र सरकारच्या राजकोषीय असमतोच्या संदर्भात (2015 – 2016) खालील जोड्या जुळवा :

	कॉलम 'अ' (तपशील)		कॉलम 'ब' (स्थूल देशांतर्गत उत्पादनाची टक्केवारी)
अ.	महसुली तूट	i.	1·9%
ब.	स्थूल राजकोषीय तूट	ii.	0·7%
क.	प्राथमिक तूट	iii.	3·9%
ड.	मुख्य अनुदाने	iv.	2·5%

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
(1)	i	ii	iii	iv
(2)	iv	iii	ii	i
(3)	iii	iv	i	ii
(4)	ii	i	iv	iii

Match the following regarding Central Government Fiscal Imbalance (2015 – 2016) :

	Column 'A' (Particular)		Column 'B' (Percentage of GDP)
a.	Revenue Deficit	i.	1·9%
b.	Gross Fiscal Deficit	ii.	0·7%
c.	Primary Deficit	iii.	3·9%
d.	Major Subsidies	iv.	2·5%

Answer options :

	a	b	c	d
(1)	i	ii	iii	iv
(2)	iv	iii	ii	i
(3)	iii	iv	i	ii
(4)	ii	i	iv	iii

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

MPSC360.COM

MPSC360.COM

65. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. महसूली तुट म्हणजे चालू प्राप्तीपेक्षा चालू खर्च जास्त असणे.

ब. अंदाजपत्रकीय तुट म्हणजे एकूण प्राप्तीपेक्षा एकूण खर्च जास्त असणे.

क. राजकोषीय तुट ही सरकारला सर्व मार्गांनी मिळणाऱ्या एकूण महसूली गरजांची निदर्शक असते.

वरीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) फक्त अ व ब

(2) फक्त ब व क

(3) फक्त अ व क

(4) वरील सर्व

Consider the following statements :

a. Revenue deficit means the excess of current revenue expenditure over current revenue receipts.

b. Budget deficit means the excess of total expenditure over total revenues.

c. Fiscal deficit indicates the total revenue requirement of the government from all sources.

Which of the statements given above are **correct** ?

(1) Only a and b

(2) Only b and c

(3) Only a and c

(4) All of the above

---

66. ________ हा खर्च केंद्र सरकारचा विकासखर्च **नाही**.

(1) व्याज अदा करण्यासाठीचा खर्च

(2) सामाजिक सेवांवरील खर्च

(3) अनुदानांवरील खर्च

(4) विकास उपक्रमांचा विस्तार खर्च

________ is **not** a development expenditure of the Central Government.

(1) Expenditure on interest payments

(2) Expenditure on social services

(3) Expenditure on subsidies

(4) Expenditure on expansion in developmental activities

MPSC360.COM

MPSC360.COM

67. पुढीलपैकी कशाचा समावेश तुटीच्या अर्थभरण्याच्या परिणामांमध्ये होतो ?

अ. किंमतींमध्ये वाढ

ब. बचत रचनेत बदल

क. बँकांची पतनिर्मिती

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ आणि ब (2) फक्त अ आणि क

(3) फक्त ब आणि क (4) वरील सर्व

Which of the following are the effects of Deficit Financing ?

a. Rise in prices

b. Change in the pattern of savings

c. Credit creation by banks

Answer options :

(1) Only a and b (2) Only a and c

(3) Only b and c (4) All of the above

68. खालील विधाने लक्षात घ्या :

अ. अर्थसंकल्पीय तूटीचा भरणा करणारी ट्रेझरी बिल पद्धती 1997 पासून खंडित करण्यात आली आहे.

ब. ट्रेझरी बिलांची जागा वेझ अँड मीन्स ॲडव्हान्स यानी घेतली आहे.

वरीलपैकी कोणते विधान(ने) **बरोबर** आहे/आहेत ?

(1) फक्त अ बरोबर आहे

(2) फक्त ब बरोबर आहे

(3) अ व ब दोन्हीही बरोबर आहेत

(4) अ व ब दोन्हीही चूक आहेत

Consider the following statements :

a. Treasury Bill system of financing budgetary deficit was discontinued since 1997.

b. Treasury Bills are replaced by Ways and Means Advances (WMA).

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) Only a is true

(2) Only b is true

(3) Both a and b are true

(4) Both a and b are false

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

MPSC360.COM

MPSC360.COM

69. राजकोषीय जबाबदारी आणि अंदाजपत्रक व्यवस्थापन कायद्यासंदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. केंद्र सरकारने राजकोषीय जबाबदारी आणि अंदाजपत्रक व्यवस्थापन कायदा 2004 मध्ये मंजूर केला.

ब. 2009 पर्यंत महसुली तुटीत घट करून शुन्यावर आणली.

क. मार्च, 2009 पर्यंत स्थूल देशांतर्गत उत्पादनाच्या 3% पर्यंत राजकोषीय तुट कमी करणे निर्धारित होते.

वरीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) फक्त अ व ब (2) फक्त ब व क

(3) फक्त अ व क (4) वरीलपैकी सर्व

Consider the following statements regarding the FRBM Act :

a. The Central Government passed Fiscal Responsibility and Budget Management (FRBM) Act in 2004.

b. It aimed at revenue deficit to fall to zero by 2009.

c. Fiscal deficit was to be reduced to 3% of GDP by March, 2009.

Which of the statements given above are **correct** ?

(1) Only a and b (2) Only b and c

(3) Only a and c (4) All of the above

---

70. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. राज्यांच्या राजकोषीय व्यवस्थापनात भारतीय रिझर्व्ह बँक महत्वाची भूमिका पार पडते.

ब. राज्यांच्या बाजार कर्ज उभारणीत मदत करण्याचे महत्वाचे कार्य भारतीय रिझर्व्ह बँक करते.

क. भारतीय रिझर्व्ह बँक वर्षातुन दोन वेळा राज्य वित्त सचिवांची सभा मुंबई येथील मुख्यालयात आयोजित करते.

वरीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) फक्त अ व ब (2) फक्त ब व क

(3) फक्त अ व क (4) वरील सर्व

Consider the following statements :

a. The Reserve Bank of India plays a vital role in fiscal management of the States.

b. An important function of RBI is to help the States to raise market loans.

c. The RBI has been organizing the State Finance Secretaries Forum two times in a year at its headquarters in Mumbai.

Which of the statements given above are **correct** ?

(1) Only a and b (2) Only b and c

(3) Only a and c (4) All of the above

MPSC360.COM

MPSC360.com

71. खालीलपैकी कोणत्या प्रकारच्या अंदाजपत्रकात विद्यमान कार्यक्रम आणि उपक्रम यांना आपोआप/स्वयंचलित निधी उपलब्ध होत **नाही** ?

(1) पारंपरिक अर्थसंकल्प

(2) तात्पुरता अर्थसंकल्प

(3) शून्याधारित अर्थसंकल्प

(4) असमाधानकारक (Lame)/नकारात्मक (duck) अर्थसंकल्प

In which of the budget may the existing programmes and activities **not** be automatically funded ?

(1) Traditional budget

(2) Tentative budget

(3) Zero-based budget

(4) Lame duck budget

---

72. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. राष्ट्रीय वित्तीय व्यवस्थापन संस्थेची स्थापना 1993 मध्ये झाली.

ब. राजीव गांधी समभाग बचत योजनेची सुरूवात फेब्रुवारी, 2013 मध्ये झाली.

क. राष्ट्रीय अल्पबचत निधीची स्थापना 2 ऑक्टोबर, 2005 मध्ये झाली.

वरीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) फक्त अ व ब (2) फक्त ब व क

(3) फक्त अ व क (4) वरील सर्व

Consider the following statements :

a. The National Institute of Financial Management was set up in 1993.

b. Rajiv Gandhi Equity Saving Scheme was launched in February, 2013.

c. National Small Saving Fund was set up on 2nd October, 2005.

Which of the statements given above are **correct** ?

(1) Only a and b (2) Only b and c

(3) Only a and c (4) All of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

MPSC360.com

MPSC360.com

73. योग्य जोड्या निवडा.

कॉलम 'अ' (वित्त आयोग)		कॉलम 'ब' (वित्त आयोगाचे अध्यक्ष)	
अ.	पहिला वित्त आयोग	i.	के.सी. पंत
ब.	आठवा वित्त आयोग	ii.	के.सी. नियोगी
क.	दहावा वित्त आयोग	iii.	व्ही.एस. केळकर
ड.	तेरावा वित्त आयोग	iv.	यशवंतराव चव्हाण

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
(1)	ii	i	iv	iii
(2)	i	ii	iv	iii
(3)	ii	iv	i	iii
(4)	iv	i	ii	iii

Select the **correct** pairs.

Column 'A' (Finance Commission)		Column 'B' (President of Finance Commission)	
a.	I^{st} Finance Commission	i.	K.C. Pant
b.	VIIIth Finance Commission	ii.	K.C. Niyogi
c.	X^{th} Finance Commission	iii.	V.S. Kelkar
d.	XIIIth Finance Commission	iv.	Yashwantrao Chavan

Answer options :

	a	b	c	d
(1)	ii	i	iv	iii
(2)	i	ii	iv	iii
(3)	ii	iv	i	iii
(4)	iv	i	ii	iii

MPSC360.com

MPSC360.COM

74. राजकोषीय तूट = ________ + सरकारने बाजारातून उभारलेले कर्ज व देयता.

(1) भांडवली प्राप्ती
(2) महसुली खर्च
(3) एकूण खर्च
(4) अंदाजपत्रकीय तूट

Fiscal deficit = ________ + Government's market borrowings and liabilities.

(1) Capital receipts
(2) Revenue expenditure
(3) Total expenditure
(4) Budget deficit

---

75. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. प्रत्यक्ष लाभ हस्तांतरण योजना 1 जानेवारी, 2013 रोजी जाहीर केली गेली.
ब. सुरूवातीला भारतातील 35 जिल्ह्यां मध्ये ही योजना राबविण्यात आली.
क. प्रत्यक्ष लाभ हस्तांतरण योजना ही खर्च नियंत्रण आणि भ्रष्टाचार कमी करणे या उद्देशाने तयार केली गेली आहे.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **सत्य** आहे/त ?

(1) फक्त अ व ब
(2) फक्त ब
(3) फक्त ब व क
(4) फक्त अ

Consider the following statements :

a. The Direct Benefit Transfer Scheme was introduced on 1st January, 2013.
b. In the beginning, this scheme was implemented in 35 districts in India.
c. The Direct Benefit Transfer is designed to reduce corruption and control expenditure.

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) Only a and b
(2) Only b
(3) Only b and c
(4) Only a

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

MPSC360.COM

MPSC360.COM

76. a + b म्हणजे a ही b ची मुलगी.

a – b म्हणजे a हा b चा नवरा.

a × b म्हणजे a हा b ची भाऊ.

जर p + q × r + s × t + u × v, तर v च्या सध्याच्या पिढीचा क्रम निवडा.

पर्यायी उत्तरे :

(1) 2 री

(2) 3 री

(3) 1 ली व सर्वात वडील पिढी

(4) 4 थी

a + b means a is the daughter of b.

a – b means a is the husband of b.

a × b means a is the brother of b.

If p + q × r + s × t + u × v, then select the order of present generation of v.

Answer options :

(1) 2nd

(2) 3rd

(3) 1st and oldest generation

(4) 4th

---

77. वर्णाक्षरांच्या LEFGHI या गटापासून टोकाला L व I ही अक्षरे असलेल्या विविध वर्णाक्षर गटांची संख्या निवडा.

(1) 4! (2) 3! × 2!

(3) 2! (4) 4! × 2!

Select the number of different groups of alphabets that can be formed from the group of alphabets LEFGHI that have L and I at extreme positions.

(1) 4! (2) 3! × 2!

(3) 2! (4) 4! × 2!

MPSC360.COM

MPSC360.COM

78. 9 या संख्येने D6D41 या पाच अंकी संख्येला नि:शेष भाग जातो. दिलेली अट पूर्ण करणाऱ्या या संख्येतील अंकांची किमान बेरीज दिलेल्या पर्यायांतून निवडा.

(1) 54 (2) 27 (3) 36 (4) 63

D6D41 is a five digit number that is divisible by 9. Select the minimum sum of the digits that satisfies the given condition from the given options.

(1) 54 (2) 27 (3) 36 (4) 63

---

79. अमनने 300 किमी प्रवास रेल्वेने आणि 200 किमी प्रवास टॅक्सीने केला. त्याला या प्रवासाला 5 तास 30 मिनिटे लागली. जर त्याने 260 किमी प्रवास रेल्वेने आणि 240 किमी टॅक्सीने केला असता तर त्याला 6 मिनिटे जास्तीचा वेळ लागला असता. तर रेल्वेची ताशी गती शोधा.

(1) 100 किमी (2) 120 किमी (3) 80 किमी (4) 110 किमी

Aman travelled 300 km by train and 200 km by taxi and it took 5 hr 30 minutes. But if he travels 260 km by train and 240 km by taxi it takes 6 minutes longer. Find the speed of the train.

(1) 100 km (2) 120 km (3) 80 km (4) 110 km

---

80. शाहीद शाळेत जाण्यासाठी तो 100 मीटर दक्षिणेकडे गेला. तेथून तो डावीकडे वळून 200 मीटर गेला; पुन्हा तो डावीकडे वळून 100 मीटर अंतरावरील मित्राकडे गेला. तेथून मित्रासह तो पूर्वेकडे 400 मीटर अंतर चालून शाळेजवळ गेला. तर घर व शाळा यामधील अंतर किती व शाळा घराच्या कोणत्या दिशेला आहे ?

(1) 400 मीटर पूर्वेकडे
(2) 600 मीटर पूर्वेकडे
(3) 600 मीटर पश्चिमेकडे
(4) 400 मीटर पश्चिमेकडे

Shahid, when he goes to school, goes 100 metres south. Then he turns left and walks 200 metres, he turns left again and walks 100 metres and reaches his friend's house. He came to school by walking the distance of 400 metres towards east. Find out the straight distance of the school from his home and its direction.

(1) 400 metres to east
(2) 600 metres to east
(3) 600 metres to west
(4) 400 metres to west

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

MPSC360.COM

MPSC360.com

81. डावीकडील पारदर्शक कागदाच्या पानाची तुटक रेषांवरून घडी घातली आणि लहान एकेरी त्रिकोण मिळवला. दिलेल्या पर्यायांतून सर्वात योग्य घडी निवडा.

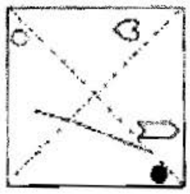

(1)

(2) 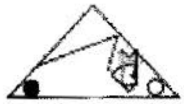

(3) 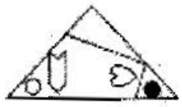

(4)

The left hand transparent paper sheet is folded along dotted lines and a small single triangular fold is obtained. Select the most appropriate fold from the given options.

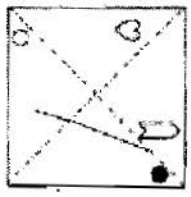

(1)

(2) 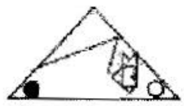

(3)

(4)

82. जर B5D म्हणजे B हे D चे वडिल आहेत.
B9D म्हणजे B ही D ची बहीण आहे.
B4D म्हणजे B हा D चा भाऊ आहे.
B3D म्हणजे B ही D ची बायको आहे.
यावरून F ही K ची आई आहे, हे दर्शविणारा पर्याय निवडा.

(1) F3M5K (2) F5M3K (3) F9M4N3K (4) F3M5N3K

If B5D means B is the father of D.
B9D means B is the sister of D.
B4D means B is the brother of D.
B3D means B is the wife of D.
From this information, find the alternative which shows that F is the mother of K.

(1) F3M5K (2) F5M3K (3) F9M4N3K (4) F3M5N3K

MPSC360.com

MPSC360.com

83. "भारतात बनवा" या अभियानासंदर्भात लेखकाने नोंदवलेले निरीक्षण अभ्यासा.

भारताला औद्योगिक-उत्कर्षापर्यंत नेणाऱ्या नवोपक्रमांचा इतिहास नाही. भारत हा विनिमय करणारा देश आहे तसेच मानवी (क्षमताच) मोजपट्टी आहे अशा नाजुक कारागिरीच्या आणि काळजी वाहण्याच्या क्षेत्रात तो उत्तम कामगिरी पार पाडू शकतो. हा देश सेवा पुरवण्यात देखील चांगली कामगिरी करतो. चांगले कायदे, आमिषे, आणि तंत्रज्ञान, पर्यटन, आतिथ्य, अर्थतंत्रज्ञान, आंतरराष्ट्रीय शिक्षण, आरोग्य सेवा – म्हणजेच ज्या क्षेत्रात माणसाचे असणे अजूनही महत्त्वाचे आहे. जेथे व्यक्तिगत अवधान महत्त्वपूर्ण ठरते आणि यंत्रे व मोजणी साधने तुलनेने कमी महत्त्वाची आहे अशा क्षेत्रात तो चांगली कामगिरी करू शकेल.

वरील माहितीच्या संदर्भात उचित अर्थनिर्वचन/ने निवडा.

अ. औद्योगिक-उत्कर्षापर्यंत नेणाऱ्या नवोपक्रमांचा इतिहास नसल्याने "भारतात बनवा" हे अभियान यशस्वी होणार नाही.

ब. भारत सेवा पुरवण्यात चांगले काम करत असल्यामुळे त्याने पर्यटन, आतिथ्य, अर्थतंत्रज्ञान, आरोग्य सेवा इत्यादी क्षेत्रे विकसित करण्याकडे प्रयत्न एकवटायला हवेत.

क. उद्योगांची उभारणी करण्यात वेळ, पैसा व जमीन वाया घालवण्यापेक्षा भारताने चांगले कायदे, आमिषे, आणि तंत्रज्ञान यांचा वापर सेवा क्षेत्रे विकसित करण्यासाठी केला पाहिजे.

ड. जेथे यंत्रे व मोजमापे फारशी महत्त्वाची नसतात आणि व्यक्तिगत अवधानाला महत्त्व असते अशा क्षेत्रांत भारत चांगली कामगिरी करू शकतो.

पर्यायी उत्तरे :

(1) क खेरीज सर्व (2) फक्त ब व क
(3) फक्त ब व ड (4) ड खेरीज सर्व

Study the following observation noted by author with respect to "Make in India" initiative.

India has no history of industrial-scale innovation. It is a trading nation and a nation that does well in areas that require delicate craftsmanship and care, areas that are (for want of better word) human in scale. It is also a nation that does well in providing services. It could do better with better laws, incentives, and use of technology, tourism, hospitality, fintech, international education and healthcare – areas where human beings still count, where more personalised attention matters and where machine and scales are less important.

Select the appropriate interpretation/s with respect to the above information.

a. The initiative "Make in India" will never succeed as India has no history of industrial-scale innovation.

b. Since India does well in providing services, therefore it should concentrate efforts for developing areas like tourism, hospitality, fintech, health care etc.

c. With better laws, incentives and use of technology, India should develop service sectors rather than wasting time, money and land in setting up other industries.

d. India can perform well in areas where personalised attention is important and machines and scales are insignificant.

Answer options :

(1) All but c (2) Only b and c
(3) Only b and d (4) All but d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

MPSC360.com

MPSC360.com

84. अनेक आहारतज्ज्ञ दावा करतात की पाव खाणे आरोग्यासाठी चांगले नाही कारण त्यात पचनासाठी आवश्यक असे तंतू नसतात. आहारतज्ज्ञांच्या या म्हणण्याचे विरोधक म्हणतात की परीक्षणानुसार पाव खाणारी पिढी त्यांच्या पालकांपेक्षा पोषणाबाबत कमी अभावग्रस्त आहे.

जर सत्य असेल, तर विरोधकांच्या दृष्टिकोनाची पुष्टी करणारे विधान निवडा.

(1) पाव खाणाऱ्या पिढीचे पालक न्याहारीत नेहमी ताजे व घरी बनवलेले अन्न खात.

(2) पाव खाणाऱ्या पिढीच्या पालकांना त्यांच्या काळात अन्नाच्या कमतरतेमुळे पुरेसे अन्न मिळू शकत नव्हते.

(3) पाव खाणाऱ्या पिढीच्या पालकांना गरीबीमुळे पुरेसे अन्न खायला मिळत नव्हते.

(4) भूक लागली असताना पावासारखे कमी किमतीचे, कोठेही सहजपणे मिळणारे सोयीचे अन्न हे व्यक्तीसाठी महत्त्वाचे आहे.

Many nutritionists claim that eating bread is not good for health as it does not contain fibres that are essential for digestion. Opponents of the nutritionists' views state that examination of this bread eating generation is less nutritionally deficient than their parents.

Select the statement that, if true, would tend to strengthen the opponents' view.

(1) Parents of bread eating generation were always eating fresh and home made food for breakfast.

(2) Parents of bread eating generation did not get to eat sufficient food due to scarcity of food during their time.

(3) Parents of bread eating generation did not get to eat sufficient food due to poverty.

(4) It is possible for anyone to eat low cost convenience food like bread that is available easily whenever one is hungry and that is most important for a person.

MPSC360.com

MPSC360.COM

85. खालील आलेखाचा व तक्ताचा काळजीपूर्वक अभ्यास करा व त्यावर आधारित प्रश्नांचे उत्तरे द्या.
सात राज्यांतील स्पर्धात्मक परीक्षेमधे उपस्थित होणाऱ्या उमेदवारांचे वर्गीकरण.
एकूण उपस्थित उमेदवार = 3 लाख.

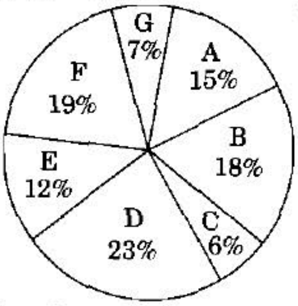

राज्यानुसार टक्केवारी आणि पुरुष व महिला पात्र उमेदवारांचे गुणोत्तर.

राज्य	राज्यातून उपस्थित असणाऱ्या पात्र उमेदवारांची टक्केवारी	पात्र उमेदवारांचे गुणोत्तर
A	49	4 : 5
B	61	6 : 4
C	54	7 : 8
D	45	3 : 2
E	65	7 : 6
F	57	11 : 8
G	48	9 : 11

राज्य 'G' मधून पात्र असणाऱ्या पुरुष उमेदवारांची संख्या किती आहे ?

(1) 4536 (2) 4568 (3) 5454 (4) 5544

Study the following graph and table carefully and answer the question.
Distribution of the candidates who appeared for competitive examination from seven States.
Total candidates appeared = 3 lakhs.

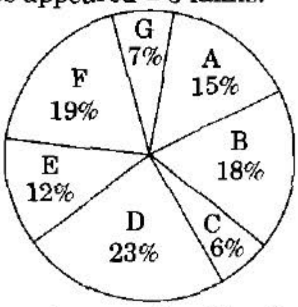

State-wise percentage and ratio of male and female qualified candidates.

State	% of qualified over appeared from each State	Ratio of qualified candidates
A	49	4 : 5
B	61	6 : 4
C	54	7 : 8
D	45	3 : 2
E	65	7 : 6
F	57	11 : 8
G	48	9 : 11

What is the number of male candidates that qualified from State 'G' ?

(1) 4536 (2) 4568 (3) 5454 (4) 5544

MPSC360.COM

MPSC360.com

86. नदीचे खोरे हे जमीन व समुद्र या दरम्यानचा लोकांना वाहतुकीचे रस्ते उपलब्ध करणारा, माशांना सागरी व गोड्या जल प्रणालीदरम्यान स्थलांतर करणे शक्य करणारा कळीचा दुवा असतो. सुव्यवस्थापित नदी खोरी पाण्याचे शुद्धीकरण होणे, त्याचे जमिनीत जिरणे व पुरांमुळे पाण्याला येणाऱ्या फुगवट्याचे नियंत्रण यासाठी लागणाऱ्या "गाळण्या" व "शोषक" म्हणून महत्त्वाची भूमिका पार पाडतात. जगातील विविध भागात नद्यांना येणारे मोसमी पूर हे आजपर्यंत कुरणांचा व शेतीजमिनीची सुपीकता टिकवण्यासाठी महत्त्वाचे ठरले आहेत.

वरील परिच्छेदाच्या आधारे काढता न येणारे अनुमान निवडा.

(1) नदीचे खोरे हे जमीन व सागर यांना जोडणारा महत्त्वाचा भूभाग आहे.
(2) नदीचे खोरे हा जलशुद्धीकरणाला मदत करणारा तिचा अविभाज्य भाग आहे.
(3) नदीचा वाहतुकीसाठी उपयोग करणे हा तिच्या संवर्धनाचा चांगला मार्ग आहे.
(4) जर योग्य व्यवस्थापन केले तर नदी हा मासे मिळवण्याचा उत्तम स्रोत आहे.

The river basin forms a critical link between land and sea, provides transportation routes for people, and makes it possible for fish to migrate between marine and fresh water systems. By acting as natural "filters" and "sponges", a well-managed river basin plays a vital role in water purification, water retention and regulation of flood peaks. In many parts of the world, seasonal flooding remains the key to maintaining fertility for grazing and agriculture.

Select the statement that cannot be inferred from the above passage.

(1) For making a river sustainable ecosystem, it is necessary to develop programmes for conservation of the river basin.
(2) The river basin is an integral aspect of a river that helps in purification of water.
(3) Using the river for transportation is good way of its conservation.
(4) If managed properly, rivers can be used as a good source for getting fish.

---

87. आठ मित्र क्रिकेटचा सामना पाहात पुढीलप्रमाणे बसले आहेत. अशोकच्या उजव्या बाजूला भरत असून, त्याच्या उजवीकडे कोणीही नाही. इंद्रदेव व गणेश यांच्यामध्ये आदित आहे. हुसेनच्या उजव्या बाजूला गणेश आहे. भरत व धनराज यांच्यामध्ये अशोक आहे. इंद्रदेव हा धनराजच्या शेजारी आहे. अंजली कोणत्या तरी एका कडेला आहे ? तर अशोक व गणेश यांच्यामध्ये किती व्यक्ती आहेत ?

(1) 1 (2) 2
(3) 3 (4) 4

Eight friends are sitting to see a cricket match. Bharat is to the right side of Ashok, but no one is to the right of him. Aadit is in between Indradev and Ganesh. Ganesh is at the right side of Hussain. Ashok is exactly in the middle of Bharat and Dhanraj. Indradev is Dhanraj's neighbour. Anjali is at either of one side. How many persons are in between Ashok and Ganesh ?

(1) 1 (2) 2
(3) 3 (4) 4

MPSC360.com

MPSC360.COM

88. पुढे विधाने व निष्कर्ष दिले आहेत. ही विधाने सत्य मानून कोणता/ते निष्कर्ष तर्कदृष्टया यथार्थ आहे/त. ते त्यांच्या संदर्भात ठरवा.

विधाने : अ. बहुसंख्य सफरचंदे आंबे आहेत.

ब. एकही सफरचंद मृदुफळ नाही.

क. सर्व मृदुफळे आंबे आहेत.

निष्कर्ष : I. काही आंबे हे मृदुफळे नाहीत.

II. सर्व आंबे हे मृदुफळे नाहीत.

III. काही सफरचंदे आंबे आहेत.

IV. काही सफरचंदे ही मृदुफळे नाहीत.

पर्यायी उत्तरे :

(1) सर्व यथार्थ

(2) फक्त I, III व IV यथार्थ

(3) फक्त II, III व IV यथार्थ

(4) एकतर I किंवा II, III व IV यथार्थ

Given below are statements and conclusions. Consider these statements to be true and decide which conclusion/s is/are logically valid with respect to them.

Statements : a. Most apples are mangoes.

b. No apples are berries.

c. All berries are mangoes.

Conclusions : I. Some mangoes are not berries.

II. All mangoes are not berries.

III. Some apples are mangoes.

IV. Some apples are not berries.

Answer options :

(1) All are valid

(2) Only I, III and IV are valid

(3) Only II, III and IV are valid

(4) Either I or II, III and IV are valid

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

MPSC360.COM

MPSC360.COM

89. राजस्थानतेतील रायका या भटक्या जमातीचे जीवन हे त्यांच्या उंटांशी बांधलेले आहे आणि त्या उंटांची जोपासना करण्यात पारंगत आहेत. उंट हा त्यांचा पोषण स्रोत आहे व उंटांच्या तांड्याचा आकार हे त्यांच्या प्रतिष्ठेचे माप आहे. या समूहातील प्रत्येक सदस्य स्वतःच्या तांड्यातील प्रत्येक उंटाला त्याच्या पावलाच्या ठशांवरून ओळखण्यात पारंगत असतो. याच प्रमाणे दुधाच्या वासावरून त्यांना उंटीणही ओळखता येते. उंटाच्या दुधात कॅल्शियम कमी प्रमाणात असते पण ते क्लोराइड्स व फॉस्फरस यांनी समृद्ध असते. गाईच्या दुधाच्या तुलनेत त्यात दहापट "क" जीवनसत्त्व असते. उंट वाळवंटात वाढणाऱ्या झुडुपांच्या पाल्यावर जगत असल्यामुळे त्या दुधात अनेक औषधी गुणधर्म असतात. उंटाच्या दुधात नैसर्गिक प्रतिजैवकाप्रमाणे कार्य करणारे खास प्रकारचे प्रोटीन असते आणि असा समज आहे की ते या जमातीच्या लोकांचे रोगांपासून रक्षण करते. त्यात इन्सुलीनही असते. रायकांची अशी समजूत आहे की दूध विकणे हे पाप आहे. परिणामी उंट सांभाळणे त्यांना फायदेशीर ठरत नाही.
परिच्छेदातील सर्व माहितीच्या आधारे निश्चितपणे काढता येणारे अनुमान निवडा.

(1) दुधाचे गुणधर्म हे रायकांच्या जगण्यासाठी उंटांवर पूर्णपणे अवलंबून असण्याचा पुरावा आहेत.
(2) रायकांना स्वतःच्या उंट जोपासण्याच्या पारंपरिक ज्ञानाचा उपयोग करून दुधाचे व्यापारी तत्त्वावर उत्पादन करणे शक्य आहे.
(3) उंटाच्या दुधात इन्सुलीन असल्यामुळे त्याचा उपयोग मधुमेहावरील सर्वसाधारण उपचारांसाठी करता येईल.
(4) उंटाच्या दुधात नैसर्गिक प्रतिजैवक असल्यामुळे त्याचा उपयोग रोगावरील सर्वसाधारण उपचारांसाठी करता येईल.

The existence of Rajasthan's nomadic Raika tribe revolves around its camels and they are experts in camel *rearing practices*. Camels for them are a source of nutrition and the size of a herd is a measure of prestige. Every member of this community is expert in identifying each camel of his or her herd by pugmarks. Similarly, by smelling the milk they can identify a female camel. Camel milk contains less amount of calcium but is rich in chlorides and phosphorus. It contains ten times more quantity of vitamin "C" in comparison with cow milk. Camels live by eating foliage of shrubs that grow in the desert therefore that milk has many medicinal qualities. Camel milk contains special kinds of protein that act as natural antibiotics and it is believed that it protects people of this tribe from diseases. It also contains insulin. Raikas believe that selling milk is a sin. As a result, keeping camels is not profitable for them.
Select the conclusion that can be derived on the basis of information given in the passage.

(1) Qualities of milk provide evidence of Raikas complete dependence on camels for life.
(2) It is possible for Raikas to use their traditional knowledge of rearing camels for producing milk commercially.
(3) *Since camel* milk contains insulin, it can be used for treating diabetes in general.
(4) Since camel milk contains natural antibiotics, it can be used for treating diseases in general.

---

90. एका परीक्षेत 70% विद्यार्थी इंग्रजीत उत्तीर्ण झाले, 65% विद्यार्थी गणितात उत्तीर्ण झाले, 25% विद्यार्थी दोन्ही विषयात अनुत्तीर्ण झाले. जर 3000 विद्यार्थी दोन्ही विषयात उत्तीर्ण झाले असतील, तर एकूण किती विद्यार्थ्यांनी परीक्षा दिली ?

(1) 7500 (2) 5000 (3) 6000 (4) 8000

In a certain examination, 70% students passed in English, 65% students passed in mathematics, 25% students failed in both the subjects. If 3000 students passed in both the subjects, then how many students appeared for the examination ?

(1) 7500 (2) 5000 (3) 6000 (4) 8000

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

MPSC360.COM

MPSC360.com

91. महाराष्ट्राच्या पर्जन्याचा नकाशाचा (2013 – 2014) चा अभ्यास करा आणि योग्य उत्तरे द्या.

Study the rainfall map of Maharashtra (2013 – 2014) and give suitable answers.

Rainfall Map of Maharashtra

महाराष्ट्रातील पर्जन्यमान

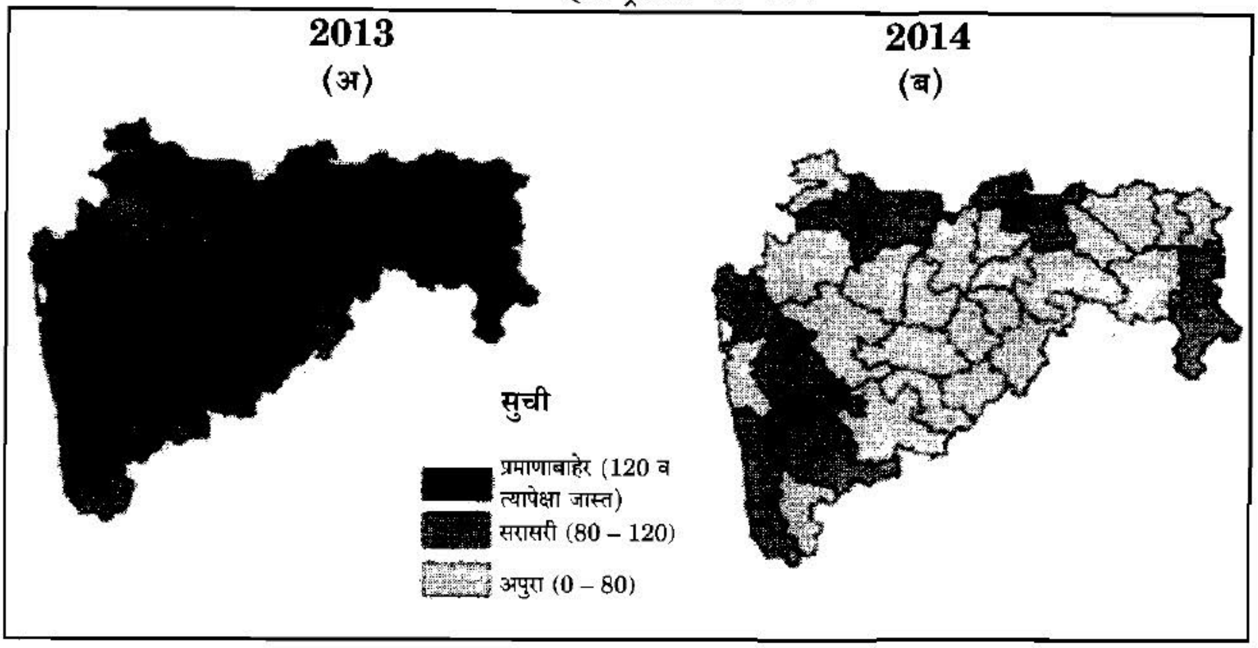

अ. 2014 नुसार महाराष्ट्राच्या मध्यवर्तीय भागात सरासरी पर्जन्यमान 0 ते 80 एवढे आहे.

ब. 2013 नुसार महाराष्ट्राच्या उत्तरेस 120 व त्यापेक्षा जास्त सरासरी पर्जन्यमान आढळले.

क. धूळे, जळगांव व अमरावती येथे 2014 नुसार 120 व त्यापेक्षा जास्त पाऊस पडतो.

ड. महाराष्ट्रात 2013 पेक्षा 2014 मध्ये पावसाचे प्रमाण जास्त आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ बरोबर (2) ब बरोबर

(3) अ व ब बरोबर (4) क व ड बरोबर

a. According to 2014, the annual average rainfall in the middle part of Maharashtra is 0 – 80.

b. According to 2013, the average rainfall in the northern part of Maharashtra is 120 and above.

c. In 2014, the rainfall in Dhule, Jalgaon and Amaravati is 120 and above.

d. In 2014, the rainfall percentage in Maharashtra is higher than 2013.

Answer options :

(1) a is correct (2) b is correct

(3) a and b are correct (4) c and d are correct

MPSC360.com

MPSC360.COM

92. भारतातील लोह खनिजाच्या एकूण साठ्यांपैकी किती टक्के साठा महाराष्ट्रात आहे ?

(1) 40 (2) 25 (3) 20 (4) 15

What is the percentage of iron ore reserves in Maharashtra out of the total iron ore reserves of India ?

(1) 40 (2) 25 (3) 20 (4) 15

---

93. योग्य जोड्या लावा :

	डोंगर		जिल्हा
अ.	चिकोडी	i.	नंदुरबार
ब.	मढोशी	ii.	जळगांव
क.	तोरणमाळ	iii.	सातारा
ड.	हस्ती	iv.	कोल्हापूर

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
(1)	iii	iv	ii	i
(2)	ii	i	iv	iii
(3)	iv	iii	i	ii
(4)	i	ii	iii	iv

Match the following :

	Mountain		**District**
a.	Chikodi	i.	Nandurbar
b.	Madhoshi	ii.	Jalgaon
c.	Toranmal	iii.	Satara
d.	Hasti	iv.	Kolhapur

Answer options :

	a	**b**	**c**	**d**
(1)	iii	iv	ii	i
(2)	ii	i	iv	iii
(3)	iv	iii	i	ii
(4)	i	ii	iii	iv

---

94. 2001 व 2011 या जनगणनेनुसार महाराष्ट्रातील साक्षरतेचा फरक किती टक्के आहे ?

(1) + 5·24 (2) + 5·40

(3) – 4·52 (4) – 3·48

According to the Census of 2001 and 2011, the difference between the percentage of literacy rate in Maharashtra is

(1) + 5·24 (2) + 5·40

(3) – 4·52 (4) – 3·48

MPSC360.COM

MPSC360.COM

95. महाराष्ट्रातील कोणत्या प्रशासकीय विभागात सर्वात जास्त जिल्हे आहेत ?

(1) अमरावती (2) नाशिक (3) औरंगाबाद (4) नागपूर

Which administrative division of Maharashtra has maximum number of districts ?

(1) Amaravati (2) Nashik (3) Aurangabad (4) Nagpur

---

96. खालील नमूद महाराष्ट्रातील प्रशासकीय विभागांना त्यांच्या क्षेत्रफळानुसार उतरत्या क्रम लावा :

अ. नागपूर ब. नाशिक क. अमरावती ड. औरंगाबाद य. पुणे

पर्यायी उत्तरे :

(1) य, ब, ड, अ, क (2) ड, य, ब, क, अ

(3) ब, ड, क, य, अ (4) ड, ब, य, अ, क

Arrange the following administrative regions of Maharashtra as per their area in descending order :

a. Nagpur b. Nashik c. Amaravati d. Aurangabad e. Pune

Answer options :

(1) e, b, d, a, c (2) d, e, b, c, a

(3) b, d, c, e, a (4) d, b, e, a, c

---

97. योग्य जोड्या जुळवा (अभयारण्यें आणि जिल्हा) :

	अभयारण्यें		जिल्हा
अ.	बोर	i.	धुळे
ब.	नर्नाळा	ii.	रायगड
क.	अनेर	iii.	अकोला
ड.	कर्नाळा	iv.	वर्धा

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
(1)	ii	iv	i	iii
(2)	iii	i	iv	ii
(3)	iv	ii	iii	i
(4)	iv	iii	i	ii

Match the following pairs (Sanctuaries and Districts) :

	Sanctuaries		**Districts**
a.	Bor	i.	Dhule
b.	Narnala	ii.	Raigad
c.	Aner	iii.	Akola
d.	Karnala	iv.	Vardha

Answer options :

	a	b	c	d
(1)	ii	iv	i	iii
(2)	iii	i	iv	ii
(3)	iv	ii	iii	i
(4)	iv	iii	i	ii

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

MPSC360.COM

MPSC360.COM

98. कोंकणात कोणत्या प्रकारच्या वस्तीचे प्राबल्य आहे ?

(1) विखुरलेल्या (2) केंद्रित

(3) अपखंडीत (4) संयुक्त

Which type of settlement is dominant in Konkan ?

(1) Scattered (2) Concentrated

(3) Disconnected (4) Composite

---

99. खालील नमूद सह्याद्रीतील प्राकृतिक भूरचनांचे उत्तर-दक्षिण अभिमुखता करून क्रम लिहा :

अ. कुंभारली घाट ब. वरंध घाट

क. रायगड किल्ला ड. प्रतापगड किल्ला

पर्यायी उत्तरे :

(1) ड, क, ब, अ (2) क, ब, ड, अ

(3) ब, अ, ड, क (4) अ, ड, क, ब

Arrange the following physiographic features in the Sahyadri in a North-South orientation :

a. Kumbharli Ghat b. Varandha Ghat

c. Raigad Fort d. Pratapgad Fort

Answer options :

(1) d, c, b, a (2) c, b, d, a

(3) b, a, d, c (4) a, d, c, b

---

100. खालील विधाने पहा आणि योग्य विधानाची निवड करा.

अ. पूर्णा ही तापी नदीची उपनदी आहे.

ब. तापी नदी पश्चिमवाहिनी नदी म्हणून ओळखली जाते.

क. तापी नदी पूर्वे दिशेकडे वाहत जाते.

ड. तापी नदीचे खोरे हे तापी-पूर्णा खोरे म्हणून ओळखले जाते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ, ब, ड (2) अ, ब, क

(3) ब, क, ड (4) ड, ब, क

Read the following statements and select the suitable ones.

a. Purna river is a tributary of Tapi river.

b. Tapi river known as western-flowing river.

c. Tapi river flows in the Eastward direction.

d. Tapi river basin is known as Tapi-Purna basin.

Answer options :

(1) a, b, d (2) a, b, c

(3) b, c, d (4) d, b, c

MPSC360.COM

MPSC360.COM

सूचना — (पृष्ठ 1 वरून पुढे.....)

(8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम–82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

(9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वत:बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. **मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.**

नमुना प्रश्न

प्र. क्र. **201.** सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलत: प्रयत्न केले ?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती (2) ईश्वरचंद्र विद्यासागर

(3) राजा राममोहन रॉय (4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर "(3) राजा राममोहन रॉय" असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल. यास्तव खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. **201** समोरील उत्तर-क्रमांक "③" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. **201.** ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तर-क्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्रीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

MPSC360.COM